

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ**

**ПРОГРАМА
ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
З ЕКОЛОГІЇ
ДЛЯ ВСТУПУ НА НАВЧАННЯ НА ОСНОВІ ОСВІТНЬО-
КВАЛІФІКАЦІЙНОГО РІВНЯ МОЛОДШОГО СПЕЦІАЛІСТА ДЛЯ
ЗДОБУТТЯ ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ БАКАЛАВР
ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 101 «ЕКОЛОГІЯ»
(освітня програма – «Екологія»)**

ЛУЦЬК – 2021

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма вступного випробування з екології включає комплекс основних питань, рекомендовану літературу із фахових дисциплін з даної спеціальності, в ній враховується зміст підготовки з професійно-орієнтованих та спеціальних навчальних дисциплін.

У процесі підготовки до вступного іспиту студенти повинні орієнтуватись на такі головні вимоги до змісту відповідей:

- основні поняття, терміни та визначення в області екології;
- закони, закономірності, правила і принципи взаємовідносин між організмами, популяціями і угрупованнями їх між собою та з оточуючим середовищем;
- глобальні екологічні проблеми, вплив та наслідки забруднення навколишнього середовища на людину та довкілля;
- принципи та засоби охорони навколишнього середовища антропогенного впливу;
- причини і механізми дії забруднюючих речовин на живі істоти, принципи оптимального співіснування людини і природи та екологічно безпечної життєдіяльності;
- екологічні наслідки впливу господарської діяльності на навколишнє середовище, пов'язані з порушенням норм раціонального природокористування.

ТЕМАТИЧНИЙ ВИКЛАД ЗМІСТУ

Предмет і завдання сучасної екології.

Визначення, предмет, завдання екології. Структура сучасної екології. Етапи розвитку екології як науки. Основні закони екології. Поняття про екологічний фактор. Класифікація екологічних факторів. Вплив лімітуючих факторів на організм. Закон мінімуму. Географічна оболонка Землі. Літосфера та гідросфера Землі. Характеристика абіотичних екологічних

факторів (світло, температура, вода, повітря). Едафічні фактори. Біотичні фактори та їх характеристика. Екологічна структура популяції.

Біоценоз як природна система.

Загальна характеристика екосистем. Моделі екологічних систем та їх цінність. Екологічні піраміди. Зміни в екосистемах. Біосфера як глобальна екосистема. Вивчення біосфери та її меж. Жива речовина, її функції та властивості. Біотичний та абіотичний кругообіги речовин (вуглецю, кисню, води, азоту, фосфору). Вчення В. І. Вернадського про ноосферу. Антропогенні фактори та їх характеристика.

Забруднення атмосферного повітря та його екологічні наслідки.

Функції атмосфери. Склад атмосферного повітря. Види та джерела забруднення атмосфери. Види смогів, їх вплив на довкілля. Сутність явища парникового ефекту. Проблема кислотних опадів. Проблема руйнування озонового шару та його наслідки. Контроль якості атмосферного повітря.

Сучасний стан природних вод.

Чинники, які формують склад природних вод. Проблеми використання водних ресурсів. Джерела забруднення природних вод. Теплове забруднення водойм. Біологічне забруднення водного середовища. Евтрофікація водойм. Антропогенний вплив на води Світового океану. Екологічний стан водойм України. Особливості екосистеми і антропогенного забруднення Чорного моря. Контроль якості води. Способи очищення стічних вод.

Сучасний стан ґрунтів.

Екологічне значення ґрунтів. Основні види впливу людини на земельні ресурси (ерозія ґрунтів, вторинне засолювання та заболочення, опустелювання). Вилучення ґрунтів. Рекультивація та меліорація земель. Сучасний стан земельних ресурсів в Україні.

Заходи з охорони і відтворення природних ресурсів.

Природні ресурси. Ресурси відновлювальні, невідновлювальні, вичерпні та невичерпні. Роль лісу у біосфері Землі. Характеристика флори і фауни України. Рекреація та рекреаційні ресурси. Акліматизація та

інтродукція. Міжнародна Червона книга та Червона Книга України. Заповідна справа у світі та в Україні. Структура природно-заповідного фонду: заповідники, національні парки, заказники, ботанічні сади.

Екологічні проблеми України та управління в галузі охорони навколишнього середовища.

Форми прояву антропогенного впливу на довкілля. Суть явища урбанізації, його сучасні тенденції. Природні джерела радіації. Вплив радіаційного фону на навколишнє середовище. Фактори впливу на збільшення об'єму побутових відходів. Взаємозв'язок екології та економіки. Економічний принцип оцінки природних ресурсів. Принципи раціонального природокористування. Принцип екологічної безпеки людини. Замкнені водооборотні системи. Безвідходні технології.

Міжнародні екологічні організації. Основні міжнародно-правові акти у сфері охорони довкілля за участі України. Екологічна освіта та виховання. Екологічна експертиза, моніторинг та аудит. Екологічна паспортизація. Екологічне законодавство України. Інформаційні системи екологічного управління.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Алабовський О. М., Колесникова Н. Ю. Основи екології / К.: Лібра, 1995. 326 с.
2. Бедрій Я. І., Джигирей В. С., Кидисюк А. І. та ін Основи екології та охорона навколишнього природного середовища / Львів: Світ, 1999. 395 с.
3. Білявський Г. О., Падун М. М., Фурдуй Р. С. Основи загальної екології / К.: Либідь, 1995. 368 с.
4. Білявський Г. О., Бутченко Л. І., Навроцький В. М. Основи екології: теорія та практикум / К.: Лібра, 2002. 352 с.
5. Білявський Г. О., Бутченко Л. І. Основи екології: теорія та практикум / К.: Лібра, 2004. 368 с.
6. Білявський Г. О., Фурдуй Р. С., Костіков І. Ю. Основи екології / К.:

Либідь, 2004. 408 с.

7. Бойчук Ю. Д., Шульга Ю. В., Цалін Д. С. Основи екології та екологічного права / Суми: Університетська книга, 2004. 352 с.

8. Герасимчук А. А., Палеха Ю. І. Основи екології / К.: Лібра, 1999. 324 с.

9. Дерій С. І., Ілюха В. О. Екологія / К.: Лібра, 1998. 425 с.

10. Джигирей В. С. Екологія та охорона навколишнього природного середовища / К.: Знання, 2000. 203 с.

11. Добровольський В. В. Основи теорії екологічних систем / К.: Професіонал, 2005. 272 с.

12. Добровольський В. В. Екологічні знання / К.: Професіонал, 2005. 304 с.

13. Дорогунцов С. І., Коценко К. Ф., Аблова О. К. Екологія / К.: Лібра, 1999. 321 с.

14. Євсєєва М. В. Основи екології / Вінниця: ВНТУ, 2000. 334 с.

15. Заверуха Н. М., Серебряков В. В., Скиба Ю. А. Основи екології / К.: Каравела, 2011. 301 с.

16. Запольський А. К., Салюк А. І. Основи екології / К.: Вища школа, 2005. 382 с.

17. Злобін Ю. А. Основи екології / К.: Лібра, 1998. 248с.

18. Злобін Ю. А., Кочубей Н. В. Загальна екологія / Суми: Університетська книга, 2003. 416 с.

19. Корсак К.В., Плахотнік О.В. Основи екології /К.: Лібра, 2000. 367 с.

20. Кучерявий В. П. Екологія / Львів: Світ, 2000. 500 с.

21. Микитюк О. М., Грицайчук В. В., Злотін О. З., Маркіна Т. Ю. Основи екології / Харків: ОВС, 2003. 144 с.

22. Потіш А. Ф., Медвідь О. Г., Гвоздецький О. Г. Екологія: теоретичні основи і практикум / Львів: Магнолія плюс, 2003. 296 с.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Конкурсний бал вступника оцінюється за шкалою від 100 до 200 балів. Вступні випробування відбуваються у формі тестів. Абитурієнт розв'язує 20 тестових завдань.

Результати виконання завдань дозволяють виявити рівень підготовки вступника: 1 рівень (високий): 200-180 балів; 2 рівень (середній): 179-160 балів; 3 рівень (достатній): 159-140 балів; 4 рівень (низький): 139-100 балів.

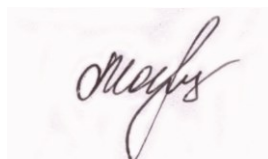
1 рівень (високий): 200 – 180 балів виставляється вступникам, які в повному обсязі виконали завдання (тестові завдання), продемонстрували обізнаність з усіма поняттями, фактами, термінами; адекватно оперують ними при розв'язанні завдань; виявили творчу самостійність, здатність аналізувати факти, які стосуються наукових проблем. Усі завдання (тестові завдання) розв'язані (виконані) правильно, без помилок.

2 рівень (середній): 179 – 160 балів виставляється за умови достатньо повного виконання завдань (тестових завдань). Розв'язання завдань має бути правильним, логічно обґрунтованим, демонструвати творчо-пізнавальні уміння та знання теоретичного матеріалу. Разом з тим, у роботі може бути допущено декілька несуттєвих помилок.

3 рівень (достатній): 159 – 140 балів виставляється за знання, які продемонстровані в неповному обсязі. Вони, зазвичай, носять фрагментарний характер. Теоретичні та фактичні знання відтворюються репродуктивно, без глибокого осмислення, аналізу, порівняння, узагальнення. Відчувається, що вступник недостатньо обізнаний з матеріалом джерел із навчальної дисципліни та не може критично оцінити наукові факти, явища, ідеї.

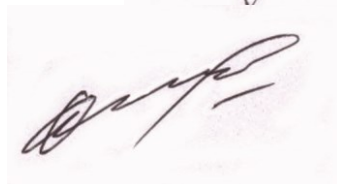
4 рівень (низький): 139 – 100 балів виставляється за неправильну або поверхневу відповідь, яка свідчить про неусвідомленість і нерозуміння поставленого завдання. Літературу з навчальної дисципліни вступник не знає, її понятійно-категоріальним апаратом не володіє. Відповідь засвідчує вкрай низький рівень володіння програмним матеріалом.

Голова фахової атестаційної комісії

Лариса МАРУШКО

Відповідальний секретар
приймальної комісії

Олег ДИКИЙ